College van Gedeputeerde Staten
Statenvoorstel

DATUM	14-4-2021	NUMMER PS	PS2021RGW01
DOMEIN	LLO	COMMISSIE	RGW
STELLER	Meijs	TELEFOONNUMMER	06-11475905
DOCUMENTUMNUMMER	8221381C	PORTEFEUILLEHOUDER	Bruins Slot

Onderwerp **:** Instrumentenkader uitvoering groene contour

Bijlage(n): 1. Instrumentenkader uitvoering groene contour

Aan Provinciale Staten,

Gevraagd besluit
Provinciale Staten besluiten:
1. Het instrumentenkader uitvoering groene contour zoals beschreven in bijlage 1 vast te stellen.

2. Opdracht te geven aan Gedeputeerde Staten om:
a. in 2021 en 2022 maximaal € 6 miljoen open te stellen voor de realisatie van de groene contour in de uiterwaarden;
b. de hiervoor benodigde aanpassingen in het Natuurbeheerplan-2021 door te voeren;
c. het jaar 2021 te benutten voor de ontwikkeling van nieuw instrumentarium nodig voor de realisatie van de groene contour buiten de uiterwaarden, zoals beschreven in bijlage 1. Hierbij zal worden gekeken naar subsidie-technische, juridische, staatssteun-technische, fiscale en financiële aspecten;
d. de hiervoor benodigde aanpassingen in het Natuurbeheerplan-2022 door te voeren.

Inleiding
Aanleiding:
Eind 2018 heeft de provincie Utrecht als antwoord op de statenmotie 59 “versnelling realisatie Groene Contour” opdracht verleend aan partijen van het platform Duurzame Landbouw Met Natuur (DLMN: NMU, LEU, NM, SBB, HUL, UPG, LTO, Agrarische collectieven en waterschappen[1]) om gedurende twee jaar een pilot Groene Contour uit te voeren, met als opleverdatum 1 oktober 2020. In deze pilot mochten, onder goedkeuring van de in het Akkoord van Utrecht verenigde gebiedspartijen (AvU: provincie, NMU, UPG, LTO, Agrarische collectieven, NM, SBB en HUL), nieuwe instrumenten voor de realisatie van de Groene Contour worden onderzocht, waarbij met inachtneming van enkele randvoorwaarden kon worden afgeweken van de afspraken van het Akkoord van Utrecht. Randvoorwaarden hierbij waren ecologische minimumvereisten, een duurzame borging van de natuurdoelen, en een voor agrarische ondernemingen haalbare financiële constructie.
Voor natuurontwikkeling in de Groene Contour was tot mei 2019 geen provinciale subsidie beschikbaar. In het coalitieakkoord van 2019 heeft de provincie Utrecht € 12 miljoen begroot voor de realisatie van de Groene Contour, daarmee de tot 2019 gangbare praktijk vanuit het Akkoord van Utrecht loslatend.
Provincie Utrecht heeft in haar beleid opgenomen dat de groene contour in 2040 moet zijn gerealiseerd.

[1] NMU: Natuur en Milieuorganisatie Utrecht; LEU: Landschap Erfgoed Utrecht; NM: Natuurmonumenten; SBB: Staatsbosbeheer; HUL: Het Utrechts Landschap; UPG: Utrechts Particulier Grondbezit; LTO: Land en Tuinbouw Organisatie

Partijen van het actieplan Duurzame Landbouw met Natuur hebben het eindrapport van de pilot groene contour in oktober 2020 aangeleverd. Het Utrechts Landschap heeft aanvullend daarop de resultaten van een eigen pilot groene contour rond diezelfde tijd aangeboden aan de provincie.

Belang:
De realisatie van de provinciale opgave om vóór 2040 drieduizend hectare aan groene contour te ontwikkelen, zorgt ervoor dat de bestaande natuurgebieden robuust zijn ingebed en met elkaar zijn verbonden door duurzaam geborgde groene contour gebieden, die ecologisch zijn ingericht en waar mogelijk met agrarisch medegebruik natuurvriendelijk worden beheerd. Volgens het instrumentenkader uitvoering groene contour is er bij subsidieaanvragen voor de realisatie van groene contour altijd sprake van maatwerk en zullen provinciaal ecologen in overleg met eigenaren en gebruikers de inrichtingsplannen, het gebruik en beheer en de invulling van de kwalitatieve verplichtingen bespreken. De in het Natuurbeheerplan per perceel weergegeven natuurambities gelden ook voor de groene contour. Bij subsidieaanvragen zal de ecologische waarde (zoals blijkt uit inrichtingsplan, gebruik en beheer) en de invulling van de kwalitatieve verplichtingen in overleg met eigenaren en gebruikers worden vastgesteld door ecologen van de provincie Utrecht, met natuurambitie categorie 4 als ecologische minimumvereiste.
De deelnemers aan de Kopgroep Akkoord van Utrecht (provincie, NMU, UPG, LTO, Agrarische collectieven, NM, SBB en HUL) hebben geconcludeerd dat de groene contour in de uiterwaarden een andere aanpak vergt, onder andere vanwege de voor grote delen geldende internationale verplichtingen. Die andere aanpak houdt in dat groene contour in de uiterwaarden met het huidig instrumentarium kan worden omgevormd tot natuur en in samenhang met de al aanwezige natuur (vaak N2000) kan worden ingericht en beheerd, waarbij overwegend sprake is van door begrazing en overstromingen gestuurde dynamische procesnatuur.
Voor wat betreft de realisatie van groene contour in gebieden buiten de uiterwaarden zullen de bestaande subsidieverordeningen eerst moeten worden aangevuld met de in het instrumentenkader uitvoering groene contour genoemde nieuwe subsidiemogelijkheden.
Provinciale staten hebben in het coalitieakkoord een budget van €12 miljoen gereserveerd voor de realisatie van 400 hectare Groene Contour.
Op 21 januari 2021 hebben de gebiedspartijen verenigd in de Kopgroep Akkoord van Utrecht ingestemd met het hier voorgestelde instrumentenkader uitvoering groene contour.

Juridische en andere relevante kaders
Juridische grondslag vloeit voort uit de provinciale subsidieverordeningen SKNL en SVNL

Argumentatie
Het in bijlage 1 beschreven instrumentenkader heeft de goedkeuring van terreinbeherende organisaties, particulieren en vertegenwoordigers van agrariërs verenigd in de Kopgroep Akkoord van Utrecht. Het totaal aan instrumenten bevat voor alle partijen voldoende ruimte om hun aandeel in de realisatie van de groene contour te kunnen leveren.

Door de helft van het budget van €12 miljoen te besteden aan groene contour gelegen in de uiterwaarden, kan een voor Utrecht (en Nederland) zeer uitzonderlijk en hoogwaardig aaneengesloten natuurtype ontstaan (dynamisch wilde rivier natuur), waar grote oppervlakten aan bestaande N2000 en NNN-natuur met elkaar worden verbonden door de groene contour.

Voor wat betreft de overige instrumenten zullen bestaande subsidieverordeningen moeten worden aangevuld met nieuwe subsidiemogelijkheden. Deze nieuwe mogelijkheden worden subsidie-technisch, juridisch, staatssteun-

technisch, fiscaal en financieel getoetst. Hier zal het jaar 2021 voor worden benut.
Om het nieuwe instrumentarium te kunnen toepassen zullen ook de Natuurbeheerplannen 2021 en 2022 worden aangepast.

Doelen en indicatoren
Het instrumentenkader uitvoering groene contour draagt bij aan de meerjarendoelen 2.1.2. “realisatie groene contour” en 2.2.1. “effectief en efficiënt beheer van bestaande bos-, natuur- en agrarische gebieden”.
De ontwikkeling van 3000 ha groene contour en het beheer ervan moet in 2040 zijn gerealiseerd.
Volgens de in het instrumentenkader weergegeven indicatieve budgetverdeling over de verschillende gebieden en instrumenten kan met het beschikbare budget van 12 miljoen circa 385 ha groene contour worden gerealiseerd. Uitgangspunt hierbij is dat de met functieverandering gepaard gaande afwaardering en inrichting (meerjarendoel 2.1.2.) en 6 jaar aan agrarisch natuurbeheer (meerjarendoel 2.2.1.) ten laste komen van het budget van 12 miljoen.
De jaarlijkse beheerkosten gekoppeld aan de gronden die functieverandering hebben ondergaan worden vanuit reguliere middelen gefinancierd beschikbaar voor het beheer van bestaande natuur (meerjarendoel 2.2.1.). De kosten voor agrarisch natuurbeheer na een eerste 6 jarige beheerperiode worden vanuit reguliere middelen agrarisch natuurbeheer bekostigd (meerjarendoel 2.2.1.). Bij aangaan van een tweede zesjarige overeenkomst, zal worden bezien of het beschikbare budget voor agrarisch natuurbeheer (meerjarendoel 2.2.1.) voldoende is.
Realisatie van de Groene Contour vindt plaats op basis van vrijwilligheid, hetgeen betekent dat het doelbereik sterk afhankelijk is van de deelnamebereidheid.

Participatie
Provincie Utrecht heeft in samenwerking met de gebiedspartijen de conclusies en aanbevelingen van de pilots verwerkt in een nieuw instrumentenkader voor de realisatie van de groene contour. Dit voorstel heeft op 21 januari 2021 instemming ontvangen van de Kopgroep Akkoord van Utrecht.
Bij subsidieaanvragen is sprake van maatwerk en zullen provinciaal ecologen in overleg met eigenaren en gebruikers van groene contour percelen de inrichtingsplannen, het gebruik en beheer en de invulling van de kwalitatieve verplichtingen bespreken. Hierbij geldt natuurambitie 4 van het Natuurbeheerplan als ecologische minimumvereiste.
In de uiterwaarden zal bij het bespreken van inrichtingsplannen tevens RWS worden betrokken.

Financiële consequenties
Naar verwachting zal in de periode 2020-2023 ca. €10 miljoen worden geïnvesteerd in de realisatie van de groene contour. De overige €2 miljoen zal uiterlijk in 2024 worden aangesproken.
Voor het volledige bedrag van €12 miljoen is dekking in de programmabegroting
De jaarlijkse reguliere beheerkosten gekoppeld aan de gronden die functieverandering hebben ondergaan worden gefinancierd vanuit de middelen beschikbaar voor het beheer van bestaande natuur. De kosten voor agrarisch natuurbeheer na een eerste 6 jarige beheerperiode worden vanuit middelen agrarisch natuurbeheer bekostigd. Bij aangaan van een tweede zesjarige overeenkomst, zal worden bezien of het beschikbare budget voor agrarisch natuurbeheer voldoende is.

Vervolg
Provinciale Staten zullen door middel van een Statenbrief begin 2022 op de hoogte worden gehouden van de vorderingen.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen

Ontwerpbesluit

Besluit op 14-04-2021 tot vaststelling van het instrumentenkader uitvoering groene contour volgens het voorstel van Gedeputeerde Staten van 09-03-2021, met nummer 8221381D, van afdeling LLO/NEL.

Provinciale Staten van Utrecht; In vergadering bijeen op 14 april 2021;

Overwegende dat:
- Realisatie van de provinciale groene contour opgave ervoor zal zorgen dat bestaande natuurgebieden robuust zijn ingebed en met elkaar zijn verbonden door ecologisch duurzaam geborgde gebieden,
- Dat een gefaseerde inzet van het instrumentenkader uitvoering groene contour een aanzienlijke versnelling van de realisatie van de groene contour zal opleveren, en
- Rekening houdend met het feit dat de in de Kopgroep Akkoord van Utrecht verenigde gebiedspartijen het voorgestelde instrumentenkader uitvoering groene contour ondersteunen,

Besluiten:

1. Het instrumentenkader uitvoering groene contour zoals beschreven in bijlage 1 vast te stellen.

2. Opdracht te geven aan Gedeputeerde Staten om:
a. in 2021 en 2022 maximaal € 6 miljoen open te stellen voor de realisatie van de groene contour in de uiterwaarden;
b. de hiervoor benodigde aanpassingen in het Natuurbeheerplan-2021 door te voeren;
c. het jaar 2021 te benutten voor de ontwikkeling van nieuw instrumentarium nodig voor de realisatie van de groene contour buiten de uiterwaarden, zoals beschreven in bijlage 1. Hierbij zal worden gekeken naar subsidie-technische, juridische, staatssteun-technische, fiscale en financiële aspecten;
d. de hiervoor benodigde aanpassingen in het Natuurbeheerplan-2022 door te voeren.

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Griffier,
mr. C.A. Peters